

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 10138
Tarih : 14.12.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

04-12 Eylül 2015 tarihleri arasında Cizre’de sekiz gün süren ve 14 Aralık 2015’te başlayıp 79 gün süren Şırnak’ın Cizre ve Silopi ilçelerindeki sokağa çıkma yasakları sırasında aralarında çocuk ve kadınların olduğu çok sayıda insan yaşamını yitirmiştir. Yüzlerce insanın yaşamını yitirdiği sokağa çıkma yasaklarının üzerinden beş yıl geçmesine rağmen yaşamını yitirenlere dair hukuki süreçlerde hiçbir ilerleme sağlanmamıştır. Cizre ve Silopi’de yaşanan yaşam hakkı ihlallerine dair yürütülen soruşturmaların bütün aşamalarında dava sürecinin uluslararası insan haklarına uygun, kamuoyunu tatmin edecek bir şekilde adil ve şeffaf yürütülmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Heard

Hüseyin KAÇMAZ
Şırnak Milletvekili

5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11/C maddesi gereğince Şırnak Valiliği tarafından 4 Eylül 2015 günü saat 20.00'dan itibaren Cizre ilçesinde sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve bu yasak 12 Eylül 2015 tarihine kadar sürmüştür. Ardından 14 Aralık'ta tekrar aynı sebeplerden dolayı sokağa çıkma yasağı uygulanmış ve 3 Mart 2016'ya kadar 79 günlük sokağa çıkma yasağı süresince 177 kişi bodrumlarda olmak üzere 288 insan yaşamını yitirmiştir. Yaşamını yitirenlerden 1'i bebek olmak üzere 41'i çocuk 22'si kadındır. Sokağa çıkma yasağı eş zamanlı olarak Şırnak'ın Silopi ilçesinde de ilan edilmiş, Silopi ilçesinde yasak süresince 68 kişi yaşamını yitirmiştir. Sokağa çıkma yasakları sırasında yaşam hakkı ve ağır insan hakları ihlalleri sayısızca yaşanmış, en temel insan hakkı olan yaşam hakkı defalarca ihlal edilmiştir. Çatışmalar sırasında yüzlerce sivil yaşamını yitirmiştir. Yasak sürecinin üzerinden geçen beş yıla rağmen, yargı mekanizması yaşamını yitirenlere ilişkin hukuki süreçlerde ve açılan soruşturmalarda hiçbir ilerleme sağlanmamış tam aksine açılan davaların büyük bir çoğunluğu takipsizlikle sonuçlanmıştır.

Mahkeme, bu tespitle birlikte, Sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerin Taraf Devletler tarafından uygulamasını denetlemede nihai yetkiye haiz olduğuna da işaret etmiş ve söz konusu kararın 131. paragrafında aşağıda bire bir çevirisi yer alan hatırlatmayı yapmıştır: “Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuru yolunun etkinliği konusunda şüphe uyandıracak herhangi bir gelişme olması durumunda – örneğin, başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmesinin gereğinden uzun sürmesi veya Anayasa Mahkemesi’nin şikâyetleri Sözleşme’nin 2. maddesinin gereklerini yerine getirecek şekilde incelemede başarısız olması

halinde – başvuruçuların Mahkeme nezdinde yeni bir başvuru yapmalarını engellemeyeceğini belirtmiştir”

İç hukukta, başvurularda ve ek beyanlarda atıf yapılan ve AİHM’nin de Tunç kararında hatırlattığı ilkeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesi’nin AİHM kararının üzerinden 2 yıldan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen gerekli incelemeler halen tamamlanmamıştır. İki yıldan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen dosyalar bir karara bağlanmamıştır. Sokağa çıkma yasaklarının yaşandığı bölgelerde Açılan soruşturma dosyalarının hangi aşamalarda olduğu araştırılmalıdır. Sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı her il ve ilçede toplam kaç soruşturma dosyası açılmış ise hukuki incelemeleri yapılmalı ve bir sonuç elde edilmesi için gerekli araştırmalar yapılmalıdır.

Yürütülen operasyonlar sırasında yaşanan ölümler ve bu ölümlere ilişkin ölüm dosyalarının esaslarını incelemek üzere Anayasa Mahkemesi ile paylaşılmalı Anayasa Mahkemesi gerekli incelemeleri yapmalıdır.

Sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı bölgelerde güvenlik güçlerinin operasyonları sırasında meydana gelen ölümler için açılan idari davaların sayısı ve güncel akıbetleri araştırılmalıdır.

Onlarca soruşturmanın sonuçsuz kaldığı ve çoğunun takipsizlikle sonuçlandığı davalarda yaşananların sadece hukuksuzluk değil aynı zamanda bir insanlık suçu olduğu unutulmamalıdır. Yaşanan bu insanlık suçunu faili meçhul diye kabul edip üstü örtülerek cezasızlıkla sonuçlandırılmaz. Beş yıl önce yaşanan sokağa çıkma yasakları sırasında ve sonrasında yaşamını yitirenlerin davalarına ilişkin sağlıklı bir hukuki sürecin işletilebilmesi, bu hukuksuz süreçlerin son bulması yargının şeffaf bir şekilde işlemesi için bu insan hakkı ihlallerini tespit etmek ve alınacak önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması aciliyet taşımaktadır.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tulay
2	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal B.
3	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. Koç
4	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	B. Öztürk
5	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	DM
6	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Filiz
7	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	Kemal B.
8	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar
9	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz
10	MEHMET RUŞTU TIRYAKİ	BATMAN	M. Ruştü Tiryaki
11	FELEKNAS UCA	BATMAN	Feleknas Uca
12	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
13	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	Semra
14	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	H. Özsoy
15	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	Garo Paylan
16	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	İmam Taşcier
17	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye Tosun
18	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	Şevin Coşkun
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	Nusrettin Maçın